

NYT OM MILJØ & UDVIKLING

Februar 2007 • Nr 44

92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling er et samarbejde mellem 20 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppen arbejder for fremme af en bæredygtig udvikling i verden.

Indhold

Europa har brug for ny klimapolitik	1	UNEP's årsmøde: Globalisering og miljø	8
Klart budskab fra FN's klimapanel	2	Frihandel kan tømme havene	9
Tilbageslag for EU's klimapolitik	3	EU kræver adgang til fattige landes markeder	10
Vedvarende energi - fundamentet for verdensøkonomien	4	Prisen på medicin skal op i Indien	10
Det tyndeste energiudspil i mands minde	5	Verdens Sociale Forum i Afrika	11
Energibesparelser helt centrale for klimapolitik	6	Ny hjemmeside om klima og energi	12
Biobrændsler – fremtidens benzin?	7	ARRANGEMENTER	13

Europa har brug for ny klimapolitik

Af Poul Nyrup Rasmussen, MEP og formand for de Europæiske Socialdemokrater

Ingen sne på skisportsstedernes bjergtinder og blomster, der springer ud i januar. De rekordhøje temperaturer har allerede sat sine tydelige spor. Vi kan ikke længere vende ryggen til den alvorlige udvikling, som følger af den globale opvarmning. En udvikling, som på sigt risikerer at udløse en miljømæssig og økonomisk global

katastrofe. En del intern uenighed skulle tilsyneladende overkommes før Kommissionen den 10. januar kunne fremlægge sin længe ventede energi- og klimapakke. Pakken skal danne grundlag for EU's stats- og regeringslederes vedtagelse af en fælleseuropæisk energistrategi på EU-topmødet den 8-9. marts. Skal man tro kommissionsfor-

mand Barroso, er der tale om intet mindre end en post-industriell revolution.

I mine øjne har vi snarere med et udspil at gøre, som på trods af gode elementer, desværre udmærker sig ved på en meget uambitiøs måde at forsøge at tage hånd om den stigende globale opvarmning. Hvis EU-kommissionen skal overholde målsætningen om, at den globale opvarmning ikke må stige mere end to grader i forhold til det førindustrielle niveau, og som indtil nu har været grundstenen i EU's forhandlingslinje, ja så er det nylige udspil langt fra tilstrækkeligt.

“I mine øjne har vi snarere med et udspil at gøre, som [...] på en meget uambitiøs måde at forsøge at tage hånd om den stigende globale opvarmning”

Kommissionens lave ambitionsniveau står i skærende kontrast til det tyske EU-formandskab, der forlods har meddelt, at man ønsker en CO₂-reduktionsforpligtelse på minimum 30 pct. inden 2020. Den svenske regering har allerede støttet op om målet, mens den danske regering helt uforståeligt har lurepasset.

“Kommissionens lave ambitionsniveau står i skærende kontrast til det tyske EU-formandskab”

Jeg har opfordret mine tyske kolleger til at holde fast i 30 pct-målet for 2020 i forbindelse med EU-topmødet i marts. Alt andet vil være en falliterklæring og sende et helt forkert signal, til de lande uden for Europa vi i en nær fremtid skal forsøge at få til at forpligte sig til bindende reduktionsmålsætninger. Tiden til handling er kommet.

Klart budskab fra FN's klimapanel

Af Kim Carstensen, generalsekretær i WWF Verdensnaturfonden

Der er turbo på den globale opvarmning. Det er konklusionen i den nye rapport fra FN's klimapanel. FN-rapporten slår fast, at Jorden er godt i gang med at blive varmere, og at årsagen med stor sikkerhed skal findes i menneskelige aktiviteter.

“Den globale CO₂-kurve skal knækkes inden for de næste 10-15 år, hvis vi skal undgå klimaforandringernes mest alvorlige konsekvenser for mennesker og natur”

Siden industrialiseringen begyndte i det 18. århundrede er atmosfærens indhold af kuldiioxid og andre drivhusgasser øget markant. Klimarapporten er skrevet af 1200 forfattere, og gennemgået af 2500 uafhængige forskere.

I de seneste 100 år er temperaturen på Jorden steget med 0,7 grader, og udslippet af drivhusgasser er ifølge klimapanelet nu så højt, at temperaturen vil stige med yderlige-

re 0,4 grader i løbet af de næste 20 år. Hvis verdenssamfundet fortsætter med at basere det meste af energiforsyningen på kul, olie og gas, vil temperaturen i slutningen af dette århundrede være steget med næsten 4 grader.

FN's klimarapport efterlader ingen tvivl. Der er behov for politisk handling her og nu. Den globale CO₂-kurve skal knækkes inden for de næste 10-15 år, hvis vi skal undgå klimaforandringernes mest alvorlige konsekvenser for mennesker og natur.

Desværre er fraværet af handling markant blandt verdens politikere, og heller ikke herhjemme giver regeringens nye energiudspil grund til optimisme. Udspillet mangler visioner og ambitioner, og det skaber ingen klarhed om, hvordan Danmark har tænkt sig at løfte sin del af den globale klimaudfordring.

“Desværre er fraværet af handling markant blandt verdens politikere, og heller ikke herhjemme giver regeringens nye energiudspil grund til optimisme”

Det er på tide, at regeringen genlæser et af sine første miljømål. I bæredygtighedsstrategien fra 2002 fastsatte regeringen et pejlemærke for Danmarks CO₂-udslip. Kursen

skulle sættes mod en halvering af udledningerne inden for en generation, altså omkring år 2030.

Jeg er sikker på, at vi kan gøre det endnu bedre, men der er desværre langt til en halvering af CO₂-udslippet, hvis ikke regeringens energiudspil strammes op.

Tilbageslag for EU's klimapolitik

Af John Nordbo, koordinator for 92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling

Det følte lidt som at få en kniv i ryggen, da jeg læste EU-Kommissionens udspil til ny europæisk klimapolitik. Udspillet undergraver nemlig den linie, EU har ført i de internationale klimaforhandlinger i mere end ti år.

EU har søgt at overbevise andre lande om, at udgangspunktet for indsatsen for at bekæmpe klimaforandringerne bør være, hvad naturen kan tåle. Baseret på rapporter fra FN's klimapanel har EU argumenteret for, at smertegrænsen overskrides, hvis temperaturen på kloden stiger mere end 2 grader Celcius i forhold til niveauet før industrialiseringen. Stiger temperaturen mere, bliver klimaforandringerne for alvor farlige. På papiret bakker Kommissionen op om 2 graders målsætningen i det nye udspil. Ordene er der, men handlingerne mangler. Kommissionen sigter ikke mod at reducere udslippet af drivhusgasser, så vi kan være rimeligt sikre på at holde temperaturstigningen under de 2 grader.

“Det mål, som EU har arbejdet for så længe, er altså ikke vigtigere end, at man kun ønsker en fifty-fifty chance for at nå det”

Kommissionen forslag er, at de rige lande tilsammen reducerer deres udslip med 30 % i 2020 (i forhold til niveauet i 1990). Men

klimaforskningen viser, at reduktioner i det omfang kun giver 50 % chance for at kunne holde temperaturstigningen under 2 grader. Vi vil altså også have 50 % risiko for at overskride smertegrænsen. Det mål, som EU har arbejdet for så længe, er altså ikke vigtigere end, at man kun ønsker en fifty-fifty chance for at nå det.

Endnu værre er det, at Kommissionen slet ikke lægger op til, at EU skal arbejde på at reducere egne udslip af drivhusgasser med 30 %. Eftersom andre rige lande endnu ikke har påtaget sig det mål, vil Kommissionen kun sætte kurs mod 20 % reduktioner i 2020.

“Når EU's stats- og regeringschefer mødes til marts har de mulighed for at slette Kommissionens mærkværdige forslag”

Den nærmere logik er svær at få øje på. Hvorfor skal vi ikke begynde at indrette energipolitikken, trafikpolitikken osv. på de reduktioner, der er behov for? Udspillet er endnu ikke officiel EU-politik. Når EU's stats- og regeringschefer mødes til marts har de mulighed for at slette Kommissionens mærkværdige forslag om 20 % reduktioner og i stedet fastlægge en linie, der giver os mulighed for at nå 2 graders målet – og helst mere end en fifty-fifty chance.

Vedvarende energi - fundamentet for verdensøkonomien

Af Claus Knudsen, assisterende koordinator i 92-gruppen

Halvdelen af verdens energiforbrug kan dækkes af vedvarende energi. Det viser en stor videnskabelig rapport om fremtidens energiforsyning, som Greenpeace offentliggjorde for to uger siden. Vedvarende energi kan sammen med energieffektivisering medvirke til at nedbringe brugen af fossile brændsler som olie og kul, og i år 2050 vil vedvarende energi kunne dække halvdelen af verdens energibehov.

Rapporten viser, hvordan vi i de kommende 43 år kan nedsætte kuldioxidudslippet med næsten 50 procent, samtidig med at atomkraften udfases. Effektiviseringer kan holde verdens energiforbrug i 2050 nede på niveauet fra 2003, og gennem udbredt brug af kraftvarme vil det være muligt at opnå et mere effektivt energisystem.

”I år 2050 vil vedvarende energi kunne dække halvdelen af verdens energibehov”

Omstillingen skal baseres på avanceret, moderne teknologi og udgangspunktet for rapporten er samme økonomiske vækstrater, som f.eks. det internationale energiagentur benytter. Et af rapportens vigtige budskaber, er at det er muligt at sikre en pålidelig og rentabel energiforsyning og samtidig tage højde for udviklingen i verdensøkonomien - som f.eks. udviklingen i højvækstlande som Kina og Indien.

mien - som f.eks. udviklingen i højvækstlande som Kina og Indien.

”Vi kan [...] nedsætte kuldioxidudslippet med næsten 50 procent, samtidig med at atomkraften udfases”

Rapporten beskriver de økonomiske fordele, der er ved en omstilling af det globale energisystem og konkluderer, at energieffektivisering og vedvarende energi vil kunne udgøre fundamentet i verdensøkonomien, ikke bare i OECD-landene, men også i udviklingslande. Vedvarende energi er konkurrencedygtig, hvis bare verdens regeringer gør en indsats for at udfase subsidier til atomkraft og fossile brændsler og i stedet introducerer ”forureneren betaler princippet”. Men tiden er knap, hvis vi skal nå at få gennemført den nødvendige omstilling og dermed undgå de mest alvorlige klimaforandringer.

Rapporten ”Energy [R]evolution: A Sustainable World Energy Outlook”, er udarbejdet af European Renewable Energy Council og Greenpeace International i samarbejde med specialister fra det tyske Aerospace Centre, energiproducenter samt 30 forskere og ingeniører fra universiteter og forskningsinstitutioner verden over.

Læs mere: <http://www.greenpeace.org>

Vidste du, at hjælpen til det meste af Afrika faldt i 2005?

OECD's endelige opgørelse over u-landsbistanden i 2005 foreligger nu. Den viser, at de vestlige landes bistand til det meste af Afrika syd for Sahara faktisk faldt i 2005. På trods af Live 8 koncerter og erklæringer om at tage Afrikas udviklingsproblemer alvorligt fra G8-mødet i Gleneagles og FN-topmødet senere samme år.

OECD skriver, at hvis der ses bort fra Nigeria, som var i en særlig situation på grund af ekstraordinær gældseftergivelse, så faldt bistanden til Afrika syd for Sahara med 2 % i forhold til året før. Bistanden til denne del af verden udgjorde i alt 25 milliarder \$ eller omkring 250 kr. pr. indbygger. Se opgørelsen på: www.oecd.org

Det tyndeste energiudspil i mands minde

Af Tarjei Haaland, klima- og energimedarbejder i Greenpeace

I januar barslede regeringen omsider med deres ”energistrategi” efter 9 måneders forsinkelse på grund af internt slagsmål i regeringen om ambitionsniveauet. Med så lang produktionstid måtte man forvente, at der var tale om en omfattende analyse og en fyldestgørende beskrivelse af regeringens energipolitiske ambitioner.

Men energiudspillet består af et 7 siders oplæg, et 6 siders bilag og 5 fakta-ark. En opringning til Energistyrelsen afslørede, at der ikke var nogen baggrundsrapport at få. Men man kunne få maillet en kopi af et simpelt regneark, som lå til grund for de figurer, regeringen viste på pressemødet.

”Det er regeringens vision, at Danmark [...] skal frigøre sig fra fossile brændsler [...] Det kan man ikke være uenig i, men med de opstillede målsætninger varer det 100 år.”

Udspillet starter med, at ”det er regeringens vision, at Danmark på lang sigt helt skal frigøre sig fra fossile brændsler – kul, olie og naturgas. I stedet skal vi anvende vedvarende energi.” Det kan man ikke være uenig i, men med de opstillede målsætninger varer det 100 år.

Regeringens såkaldte ambitiøse mål for 2025 er - i forhold til i dag - at reducere forbruget af fossile brændsler med 15 %, holde det samlede energiforbrug konstant og fordoble andelen af vedvarende energi.

Målet for vedvarende energi er ikke særlig ambitiøst, og de to andre mål er helt uacceptabelt svage.

To energiscenarier udarbejdet af Ingeniørforeningen og Teknologirådet viser, at det samlede energiforbrug kan reduceres med 25-40 %, og forbruget af fossilt brændsel nedbringes med 50-60 % i 2025. Dermed fjernes godt 60 % af energisektorens CO₂-udslip.

Hvis regeringen vil forfølge samme ambitiøse energibesparelsesmål vil den mængde vedvarende energi, som regeringen selv satser på at få produceret faktisk komme til at udgøre 40-50 % af det samlede energiforbrug i 2025.

”Uden dokumentation for, hvordan Danmark selv kan opfylde et så beskedent nationalt reduktionsmål”

Regeringen har ikke spillet ud med et mål for energisektorens CO₂-reduktion – og i udspillet er det end ikke beregnet, hvilken CO₂-reduktion de opstillede mål vil føre til. Connie Hedegaard har nu i flere år i de internationale klimaforhandlinger forsøgt at overbevise andre om, at de industrialiserede landes udledning af drivhusgasser skal reduceres med 30 % i 2020 – uden dokumentation for, hvordan Danmark selv kan opfylde et så beskedent nationalt reduktionsmål. Denne pinlige kendsgerning er ikke ændret med regeringens energiudspil.

Energibesparelser helt centrale for klimapolitik

Af Søren Dyck-Madsen, energimedarbejder i Det Økologiske Råd

Den energi, som man ikke bruger, skal ikke produceres, skal ikke distribueres, koster ingenting og giver ikke anledning til udslip af drivhusgasser. Energibesparelser er derfor et helt centralt virkemiddel i klimapolitikken. Energibesparelser er samtidig det suverænt samfundsøkonomiske billigste virkemiddel. Samtidig er energiimporten den væsentligste årsag til stigende underskud på EU's samlede betalingsbalance.

Alligevel fortsætter EU's borgere med at øge deres energiforbrug – især el-forbruget og transportforbruget. Der er derfor brug for reguleringer og målsætninger, hvis energiforbruget skal reduceres i EU. Både Danmark og EU har da også taget fat på at mindske energiforbruget gennem energibesparelser.

”Den energi, som man ikke bruger, skal ikke produceres, skal ikke distribueres, koster ingenting og giver ikke anledning til udslip af drivhusgasser”

Danmark vedtog i 2005 en energisparehandlingsplan, som samlet set skulle hindre stigninger i energiforbruget frem til 2013. Transporten er ikke medtaget i dette mål. I regeringens netop fremlagte forslag til en ny energistrategi frem til 2025 øges dette sparemål en smule – nemlig fra en årlig reduktion på 1,15 % til 1,25 % i forhold til, hvad det ville have været frem til 2025. Her er transporten medregnet. Det nye sparemål vil sænke det danske energiforbrug med 4 % i 2025 i forhold til 2005. Det er tvivlsomt

om de fremlagte initiativer er nok til faktisk at sikre denne relativt beskedne målsætning.

EU-kommissionen har derimod fremlagt et ganske ambitiøst forslag til bindende sparemålsætninger for EU på 20 %. EU regner her med yderligere initiativer oven i eksisterende spareinitiativer, som samlet set skal give en absolut reduktion i 2020 på 13 % mindre energiforbrug end i 2005.

EU har samtidig fremlagt forslag til en lang række gode virkemidler, som skal hjælpe til at nå målet. Men det er ikke Kommissionen, som vedtager sådanne virkemidler – det er medlemslandene. Og her kan man frygte, at kun et fåtal af virkemidlerne vedtages i Rådet.

”Energiimporten [...] er den væsentligste årsag til stigende underskud på EU's samlede betalingsbalance. Alligevel fortsætter EU's borgere med at øge deres energiforbrug”

Det Økologiske Råd vil derfor opfordre den danske regering til at støtte en EU vedtagelse af den bindende målsætning, om 20 % yderligere energibesparelser, om 13 % absolut reduktion af EU's energiforbrug i 2020 i forhold til 2005, og fastholdelse og styrkelse af tilstrækkelige virkemidler på fællesskabsplan til gennemførelse af handlingsplanen. Til gavn for klimaet, forsyningssikkerheden, økonomien og nye jobs i EU.

Biobrændsler – fremtidens benzin?

Af Janne Wichard Petersen, miljømedarbejder i Danmarks Naturfredningsforening

Der er for alvor kommet gang i debatten om biobrændsler. I løbet af det sidste år er det blevet diskuteret frem og tilbage, hvad der skal ske på dette område. EU vil meget gerne biobrændsler. I Danmark har holdningen været mere tøvende, men det ser ud til at være skiftet nu.

EU fremlagde d. 10. januar en energipakke med en række forslag til EU's fremtidige energipolitik. En af de mest konkrete målsætninger energipakken bød på, var en bindende målsætning om 10 % biobrændsel til transport i 2020. Det var den eneste bindende sektormålsætning Kommissionen fremlagde, og med den stadfæster Kommissionen sin fortsatte fokus på biobrændsler som løsning af transportsektorens massive miljø- og forsynings sikkerhedsproblemer.

"EU vil meget gerne biobrændsler. I Danmark har holdningen været mere tøvende, men det ser ud til at være skiftet nu"

EU's energipakke blev i Danmark fulgt op af regeringens længe ventede energiudspil, hvor biobrændsler til transport også spiller en central rolle. Regeringen mener også, at andelen af biobrændsler skal udgøre 10 % i 2020. Derudover vil regeringen gerne fastsætte et delmål tidligere end 2020 for at få sat gang i udviklingen af mere og bedre

biobrændsler, hvor specielt udviklingen af 2. generations biobrændsler er i fokus.

1. generationsbiobrændsler er brændstof til biler produceret på afgrøder eksempelvis korn, sukkerroer, sukkerrør og majs. Mens 2. generationsbiobrændsler er produceret på basis af halm og forskelligt slags affald.

Netop forskellen mellem 1. generationsbiobrændsler og 2. generationsbiobrændsler er central, da miljøgevinsten ved produktion af 2. generationsbiobrændsler er større samtidig med, at man undgår at bruge fødevarer til produktion af brændstof til biler. Det store problem med 2. generationsbiobrændsler er dog, at udviklingen endnu ikke er nået langt nok til, at det kan produceres i stor skala.

"Gevinsten for miljøet er mere kompleks, da den afhænger meget af typen af biobrændsler samt måden at producere biobrændslet på"

Der er ingen tvivl om, at biobrændsler politisk spiller en rolle for at øge specielt forsynings sikkerheden til transportsektoren. Gevinsten for miljøet er mere kompleks, da den afhænger meget af typen af biobrændsler samt måden at producere biobrændslet på.

UNEP's årsmøde: Globalisering og miljø

Af miljøminister Connie Hedegaard

I dagene den 5-9. februar 2007 mødes al-verdens miljøministre i Nairobi, hvor UNEP's årsmøde afholdes. Årsmødet indeholder et minister-segment, hvor ministrene over 4 dage indgående drøfter to emner - nemlig "globalisering og miljø" og "FN-reform". Det sidste emne handler om behovet for at skabe et mere slagkraftigt FN i varetagelsen af de globale miljø-spørgsmål. Det første emne om globaliserings miljø-konsekvenser er kommet på dagsordenen på mit initiativ.

"Vi eksporterer også i mange tilfælde de negative miljøkonsekvenser af vores forbrug og levemåde til udviklingslandene"

Og hvorfor så det? Jo, vi nyder alle godt af at kunne købe billige varer produceret i udviklingslande og af at kunne købe lavprisflybilletter til spotpriser. Mens verden bliver et stadig mindre sted på grund af vores teknologiske formåen, så overflyttes en stadigt stigende del af vores vareproduktion til udviklingslande. Samtidig bevæger vi os stadig mere, og som turister er vi også med til at bidrage til udviklingen i ulandene. Det er sådan set på mange måder godt. Det problematiske ligger i, at der ikke er sikkerhed for, at de miljøomkostninger, som er knyttet til produktion og transport af varer og os selv, reelt er indregnet i den endelige pris. Der er altså ikke blot tale om en ny arbejdsdeling mellem de industrialiserede lande og udviklingslandene - nej, vi eksporterer også

i mange tilfælde de negative miljøkonsekvenser af vores forbrug og levemåde til udviklingslandene.

"Globaliseringen er ikke bæredygtig. Det er et problem, at der intet sted i det internationale system er sikret mulighed for effektiv koordination og integration af miljøhensyn"

Vi sætter med andre ord et negativt fodaftryk i lande, som på den ene side typisk er meget rige på sårbar natur - men på den anden side også er kendetegnet ved lavere miljø-standarder. På tilsvarende vis finder der en omfattende eksport af affald sted til udviklingslandene, hvor det er billigere at forarbejde affald. Globaliseringen er ikke bæredygtig. Det er et problem, at der intet sted i det internationale system er sikret mulighed for effektiv koordination og integration af miljøhensyn i den økonomiske vækst samt i handels- og udviklingssammenhænge.

Jeg tillægger derfor årsmødet i Nairobi meget stor betydning og håber at det kan blive startskuddet for, at vi alle - regeringer, erhvervsliv og borgere - kan blive meget mere bevidste om de miljømæssige konsekvenser af vores adfærd. Mit håb er, at vi i FN-regi kan skabe rammerne for en bæredygtig globalisering. Det er op ad bakke - men forsøget SKAL gøres. Og vi lægger alle kræfter i.

Frihandel kan tømme havene

Af Jan Søndergård, politisk rådgiver i Greenpeace

Efter et halvt års krise er forhandlingerne om mere frihandel netop blev sat i gang igen i verdenshandelsorganisationen WTO. Men det kan få drastiske konsekvenser på fiskebankerne rundt omkring i verden. Det fremgår af en ny rapport fra Greenpeace 'Trading Away our Oceans'. Rapporten er baseret på studier fra OECD, EU og UNEP af erfaringer fra liberaliseringer på fiskeriområdet i Mauretanien, Senegal og Argentina.

“Kun to fiskeeksporterende OECD-lande ville få varige gevinster [...] af en yderligere liberalisering af handelen med fisk og fiskeprodukter.”

Historien om Mauretanien, afdækket i et UNEP studie fra 2006, handler om et tredjeverdensland med en svag fiskeriforvaltning, som kastede sig ud i en vild liberaliseringsproces på fiskeriområdet. Det skete ud fra en eksportorienteret strategi, hvor både den mauretanske regerings handelsmonopol på fisk og den nationale mauretanske fiskeriflådes eksklusive ret til fangst af bl.a. blæksprutter blev ophævet. Det fik katastrofale konsekvenser som f.eks. overudnyttelse af kommercielt interessante fiskebestande, gigantiske bifangster og udsmid fra udenlandsk ejede industrielle rejtrawlere og hertil en underminering af fødevarerikkerheden, idet fiskeriindsatsen blev rettet bort fra forsyning af det indenlandske marked.

Udviklingen i fiskeriet i Mauretanien bekræfter, hvad et OECD-studie fra 2003 konkluderede omkring konsekvenserne af

en yderligere liberalisering af handelen med fisk og fiskeprodukter via reduktioner eller fjernelse af told, nemlig, at kun to fiskeeksporterende OECD-lande, New Zealand og Island forventes at ville få varige gevinster.

“En genoplivning og hurtig afslutning af Doha-runden kan derfor meget vel indebære en voldsom liberalisering af handelen med [...] fisk – helt uden, at basale forudsætninger for en bæredygtig fiskeriforvaltning er på plads”

Størstedelen af verdenshandelen er handel med ”ikke-landbrugsprodukter”. Ikke desto mindre har handel med landbrugsprodukter totalt domineret forhandlingerne i WTO i de senere år. Men markedsadgang for ”ikke-landbrugsprodukter”, f.eks. elektronik, fiske- og skovprodukter er også en del af Doha-runden, som forhandlingerne kaldes.

En genoplivning og hurtig afslutning af Doha-runden kan derfor meget vel indebære en voldsom liberalisering af handelen med en række ”ikke-landbrugsprodukter” – og herunder altså fisk – helt uden, at basale forudsætninger for en bæredygtig fiskeriforvaltning er på plads i en række tredjeverdenslande. Det er et alvorligt svigt af løftet fra Doha om, at udviklingslandenes behov skulle være omdrejningspunktet i forhandlingerne.

Greenpeace rapporten 'Trading Away our Oceans' findes på:

<http://oceans.greenpeace.org/tradingaway>

EU kræver adgang til fattige landes markeder

Af Nils Brøgger Jakobsen, næstformand i Mellemfolkeligt Samvirke.

Danmark skal forholde sig mere kritisk til EU-Kommissionens hidtidige linie i forhandlingerne om de økonomiske partnerskabsaftaler (EPA) med de tidligere europæiske kolonilande. Det blev vedtaget af Folketinget den 24. januar, hvor partnerskabsaftalerne var til debat.

Med vedtagelsen understregede Folketinget, at formålet med partnerskabsaftalerne skal være at fremme udvikling og sikre fattigdomsbekæmpelse gennem liberaliseringer, der sker i et socialt ansvarligt tempo i de tidligere europæiske kolonilande (AVS-landene). AVS-landene er en gruppe af i alt 77 lande fra Afrika, Vestindien og Sydamerika med ca. 650 mio. af verdens fattigste mennesker.

”En gensidighed som klinger hult så længe EU fortsætter med at sende subsidierede fødevarer på markedet”

Det nye ved de igangværende EPA-forhandlinger er, at EU kun vil give AVS-landene adgang til de europæiske markeder, såfremt de sikrer markedsadgang for europæiske produkter. En gensidighed som klinger hult så længe EU fortsætter med at sende subsidierede fødevarer på markedet.

Så nu må vi se, om den danske regering tør tage bolden op i EU.

”EU [...] mener, det er lettere at realisere egne interesser gennem bilaterale aftaler end gennem den kriseramte verdenshandelsorganisation”

EPA-forhandlingerne, som skal være afsluttet inden udgangen af 2007, viser flere interessante tendenser. For det første, at EU øjensynligt mener, det er lettere at realisere egne interesser gennem bilaterale aftaler end gennem den kriseramte verdenshandelsorganisation (WTO).

For det andet, at EU nu, på grund af interesse fra blandt andet Kina, pludselig har fået interesse i at forankre sine handelspolitiske relationer med de tidligere kolonilande.

En berettiget kritik af de efterhånden voldsomt tidspressede EPA-forhandlinger er, at forhandlingerne nærmest er foregået uden inddragelse af civilsamfundsorganisationer. Forhandlingerne lugter lidt af en forhastet lyssky proces, som bestemt ikke tegner noget positivt billede af EU's rolle som global handelsaktør anno 2007.

Læs mere: www.ft.dk

Prisen på medicin skal op i Indien

Af Stine Jessen Haakonsson, Ph.d. studerende, DIIS,

For tiden føres en vigtig retssag i Madras i Indien. Det er en sag, hvor medicingiganten Novartis har sagsøgt den indiske regering, kræftpatienternes sammenslutning og tre indiske medicinalvirksomheder for at bryde

Novartis' patent på kræftproduktet 'Gleevec'.

Det er første retssag siden Indien vedtog en ny patentlov i 2005 i overensstemmelse med deres forpligtelser i WTO's aftale om

intellektuelle ejendomsrettigheder, den såkaldte TRIPs-aftale. Og det er en vigtig sag, ikke bare for Indien, men for en lang række udviklingslande.

”Indiske virksomheder fået AIDS-medicin ned på et prisniveau, [...] så lande i Afrika [...] har [...] mulighed for at behandle deres AIDS patienter”

Indien har indtil nu været et marked for billig (kopi-)medicin for de udviklingslande, der ikke selv har produktionskapacitet til at fremstille moderne medicin. Indien har en stor farmaceutisk industri, som kan fremstille medicin til en brøkdel af verdensmarkedsprisen.

Den indiske version af Gleevec koster fra 177 dollars om måneden, hvor Novartis’ produkt koster 2300 dollars. Det gælder også for andre produkter, blandt andet har indiske virksomheder fået AIDS-medicin ned på et prisniveau, så ARV-behandling koster under 1 dollar om dagen. Det giver lande i Afrika mulighed for at behandle deres AIDS patienter. Hvis Indien ikke længere har lov til at producere disse produkter, kan afrikanske lande ikke længere importere herfra.

Gleevec er desuden et såkaldt ’evergreening’ patent, som opfinderen af et produkt kan tage i forlængelse af deres oprindelige patent, hvis det viser sig, at produktet kan have andre funktioner, end den patenterede. Indien har i sin nye patentlov arbejdet for, at denne form for ’evergreening’ ikke skal være mulig. Novartis’ argumenterer for, at dette er imod TRIPs-aftalen.

”Sagen [...] vil [...] skabe præcedens, ikke bare for adgang til kopi-medicin i Indien, men for regeringer [...] i samtlige udviklingslande”

Denne retssag er første gang, en virksomhed direkte sagsøger et land i relation til TRIPs-aftalen. Derfor vil den skabe præcedens, ikke bare for adgang til kopi-medicin i Indien, men for regeringer (såvel som internationale donororganisationer, heriblandt danske) i samtlige udviklingslande. I de forhandlinger, der er foregået omkring patenter på medicin i udviklingslandene, er det indtil nu AIDS, malaria og tuberkulose, der har været omdrejningspunkterne.

Denne sag vil vise om det også gælder andre livstruende sygdomme.

Verdens Sociale Forum i Afrika

Af Nils Brøgger Jakobsen, næstformand i Mellemløst Samvirke

Aldrig tidligere har så mange hvide plastic stole, vandsælgere og civilsamfundsorganisationer fra hele verden været samlet på et sted i Afrika. Fra den 20.-25. januar blev Verdens Sociale Forum afholdt i Nairobi, Kenya. Det er 7. gang forummet afholdes og første gang det afholdes i Afrika. På grund af arrangementets placering levede deltagerantallet ikke op til de foregående, men ca. 80.000 mennesker fra hele verden menes at have deltaget.

Det 80-siders lange program, med ca. 1.500 arrangementer, giver en ide om både størrelse og bredde på forummet. Foruden de annoncerede arrangementer foregik der konstant en myriade af happenings, teater og demonstrationer. Blandt hovedtalere til forummet var navne som Desmond Tutu, Vandana Shiva, Walden Bello og Samir Amin.

”en oplevelse som adskiller sig fra at optræde i Nairobis slum og helt sikkert har givet en følelse af, at verden lytter til deres problemstillinger”

Årsagen til, at Mellemløst Samvirke har bidraget til organiseringen er, at forummet danner en fin platform for styrkelse af civilsamfundet og herigennem etablering af demokrati fra neden. Forummet vedtager ingen fælles politiske standpunkter, men er et fælles rum for udveksling af synspunkter, ideer og aktiviteter. For professionelle NGO'er kan forummet virke ustruktureret, men for mindre internationalt bevandrede NGO'ere er forummet et ideelt forum for at fremvise sin kunnen og møde ligesindede.

For eksempel var det umuligt for en lokal teatergruppe, at skjule glæden over at optræde for flere hundrede mennesker fra hele verden – en oplevelse som adskiller sig fra at optræde i Nairobis slum og helt sikkert har givet en følelse af, at verden lytter til deres problemstillinger, samt at alle kan bidrage til en mere retfærdig og demokratisk verden.

Det er ikke besluttet, hvor det næste forum skal afholdes, men måske lidt i spøg blev Kina foreslået som vært i år 2008, samme år som de er vært for OL. Desuden opfordres der til afholdelse af lokale sociale forums. Planlægningen af det næste sociale forum i Danmark er allerede i gang.

Ny hjemmeside om klima og energi

Det Økologiske Råd er nu klar med en hjemmeside, hvor man let kan finde en masse relevant litteratur og links til oplysninger om energi og klima.

Klik ind på www.energividen.dk og få mulighed for at søge på emneord om klima og energi. Du kan også søge efter offentliggørelsesdato – eller hvornår publikationen er lagt på www.energividen.dk. Ved endt søgning kan du se en kort omtale af alle fundne publikationer – og klikke videre til en længere omtale. På www.energividen.dk kan du naturligvis downloade publikationen direkte – eller gå til det websted, hvor publikationen ligger.

Endvidere kan du søge på aktører eller udgiver som fx: EU, Miljøstyrelsen, Energiestyrelsen, Statens Byggeforskningsinstitut, Risø, Det Økologiske Råd og mange flere. Samtidig med du forhåbentlig finder, hvad du søgte efter, så får du en inspirerende oversigt over, hvad vi ellers har lagt ind af relevant litteratur udgivet af den pågældende aktør.

Du kan også få vist alle tilgængelige publikationer og websider – som du kan bruge til inspiration, hvis du søger efter specielle temaer inden for energi, energibesparelser og klima.

ARRANGEMENTER

Hver 2. tirsdag i måneden kl. 17-19.
Nørrebro Bryghus, Ryesgade 3, 2200
København N.

Green Drinks i København

I over 180 byer verden over mødes folk med interesse for miljø til en månedlig uformel komsammen kaldet Green Drinks. Hensigten er at skabe netværk på tværs af NGO'er, industri, universiteter og andre med interesse for miljø, bæredygtighed og CSR. Mange mennesker har på denne måde udvekslet erfaringer, fundet jobs, skabt netværk, m.v.

Tilmelding modtages gerne: Greendrinks.cph@gmail.com

Yderligere oplysninger: Anders Knudsen, tlf: 2239 0103. Se mere på <http://www.greendrinks.org>.

Torsdag den 22. februar 2007, Kl. 19-21
Mellemfolkeligt Samvirke, indgang fra Landgreven 7, 2. sal, 1301 Kbh. K.

Kinas rolle i Afrika og FN

Debatrække om demokrati og udvikling i Mellemfolkeligt Samvirke
Mogens Lykketoft, udenrigspolitisk ordfører (S)
Peter Kragelund, DIIS (ekspert i kinesiske forhold)

Lørdag den 24. februar 2007 kl. 11-18
Ibis, Nørrebrogade 66 B, København N

Seminar om EPA-aftalerne mellem EU og Afrika

- EU, Afrika og verdenshandlen
EU har tætte bånd til de fleste afrikanske lande, bl.a. gennem aftaler om handel og bistand. Derfor har EU også et medansvar for, hvordan det afrikanske kontinent udvikler sig. Mød eksperter, politikere og aktive græsroddere. Pris inkl. frokost og kaffe kr. 50,-
Arrangører: DEO, Ibis og Sydafrika Kontakt
Mere information
www.deo.dk

Torsdag den 8. marts 2007, kl. 19-21
Mellemfolkeligt Samvirke, indgang fra Landgreven 7, 2. sal, 1301 Kbh. K.

Kvindes indflydelse på demokrati i Afrika

Debatrække om demokrati og udvikling i Mellemfolkeligt Samvirke
Ulla Tørnæs, Udviklingsminister (V)

Fredag den 9. marts 2007 kl. 9.-16.30 i
Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31-33,
København V.

Veje til en grøn fremtid - åbningskonference for Miljøår 2007

Konference om bæredygtig udvikling. Den kritiske miljøsituation belyses. Der er fokus på: ressourceforbrug, trafik, vand, kemi & bioteknologi samt landbrug & fødevarer. www.ida.dk/miljo2007. Tilmelding 33 18 55 65.
Kontakt Thomas A. Christensen 33 18 55 65.

Lørdag d. 17. marts - heldagsmøde
på Højskolehjemmet i Ollerup, Sydfyn

Den Ny Grønne Revolution

Årsmøde i Øko-net med seminar og musik-café
- oplæg af bl.a.: Jørgen Steen Nielsen, Jørgen Rosted og Charlotte Grum.

Nærmere oplysninger og program: www.eco-net.dk

Tirsdag den 20.marts 2007 fra kl. 13.00 til 16.30. IDA's bygning på Kalvebod Brygge 31-33, København

Energirigtig bygningsreovering – hvad venter vi på?

Seminaret er gratis. Fuldt program kan ses på Det Økologiske Råds hjemmeside www.ecocouncil.dk. Tilmelding til IDA på www.ida.dk arrangement nr. 70685 eller tlf: 33 18 48 48.

Mandag d. 26. marts 2007 kl. 16. Trekanten, Kalvebod Brygge 45, København. Kl. 19.00 Generalforsamling i Det Økologisk Råd

Offentligt møde om regeringens energistrategi

Oplæg ved bl.a. Anders Eldrup, Dong-Energy og Henrik Lund, AaU, MF'erne Anne Grete Holmsgaard og Lars Chr. Lilleholt, Se yderligere: www.ecocouncil.dk. Tilmelding info@ecocouncil.dk.

Torsdag den 29.marts 2007, kl. 17-19. Mellemfolkeligt Samvirke, indgang fra Landgreven 7, 2. sal, 1301 Kbh. K.

Kunst og politisk formidling

Debatrække om demokrati og udvikling i Mellemfolkeligt Samvirke Kristian von Hornsleth og Jens Galschiøt.

Torsdag den 26. april 2007, kl. 17-19. Mellemfolkeligt Samvirke, indgang fra Landgreven 7, 2. sal, 1301 Kbh. K.

Globalisering og global governance

Debatrække om demokrati og udvikling i Mellemfolkeligt Samvirke Bjarke Møller, Politiken. Gorm Rye Olsen, institutleder på Samfund og Globalisering, RUC

Torsdag den 31. maj 2007, kl. 17-19. Mellemfolkeligt Samvirke, indgang fra Landgreven 7, 2. sal, 1301 Kbh. K.

Fra diktatur til demokrati

Debatrække om demokrati og udvikling i Mellemfolkeligt Samvirke Jørgen Elklit, international anerkendt demokratiexpert Frans Mikael Jansen, generalsekretær i Mellemfolkeligt Samvirke

Øko-kalenderen på Øko-info

Nyt om grønne og økologiske arrangementer fra hele landet på: www.eco-info.dk

Redaktion

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo og Claus Knudsen, 92-gruppen og Constance Hegner, WWF Verdensnaturfonden.

Tidligere numre kan ses på

www.92grp.dk/.

Såfremt nyhedsbrevet ønskes afmeldt, sendes mail til c.hegner@wwf.dk.

92-gruppen
c/o Danmarks
Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø
T 39 17 40 32
F 39 17 41 41
E 92-gruppen@dn.dk